

НЕДОЛІКИ ЗАКОНОПРОЕКТУ № 3139 ПРО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОСТИТУЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ СЕКС-ЗАКЛАДІВ

Габрелян Андрій Юрійович - аспірант Київського міжнародного університету (м. Київ, Україна)

Статья посвящена проблемным аспектам проекта закона о регулировании проституции и деятельности секс-заведений от 18.09.2015 г. № 3139. Установлено, что законопроект содержит недопустимо большое количество логических ошибок, противоречий, свидетельствует о низком уровне юридической техники при подготовке данного документа.

Ключевые слова: проституция, легализация проституции, регулирования проституции, интимная услуга, сексуальная услуга, законопроект № 3139.

Articolul este dedicat aspectelor problematice ale proiectului de lege privind reglementarea prostituției și activitățile instituțiilor sexuale din 18 septembrie 2015 nr. 3139. Se stabilește că proiectul de lege conține un număr inacceptabil de mare de erori logice, contradicții și indică un nivel scăzut de tehnică juridică în pregătirea acestui document.

Cuvinte cheie: prostituție, legalizarea prostituției, reglementarea prostituției, serviciul intim, serviciul sexual, factura nr. 3139

The article is devoted to problematic aspects of the draft law on the regulation of prostitution and the activities of sex institutions of september 18, 2015 № 3139. It has been established that the draft law contains an unacceptably large number of logical errors and contradictions, which indicates a low level of legal technique in the preparation of this document.

Key words: prostitution, legalization of prostitution, regulation of prostitution, intimate service, sexual service, Bill № 3139.

Вступ. Питання, які стосуються легалізації, державного контролю та нагляду за явищем проституції в українському суспільстві не втрачають своєї актуальності впродовж тривалого часу. Однак замість напрацювання дієвих механізмів такого контролю наразі тривають суспільні дискусії про доцільність (правильність, моральність тощо) легалізації або декриміналізації проституції.

Водночас, поза увагою залишається власне існування проституції як суспільного явища. Проституція в Україні та світі є об'єктивною реальністю. При цьому на українській терито-

рії вона фіксувалась не лише протягом усього періоду існування України як незалежної держави, а також і в ті періоди, коли сучасні українські землі входили до складу інших державних утворень (СРСР, Російської Імперії, Речі Посполитої та ін.). Проституція існувала і за її офіційного дозволу, і за відсутності останнього. Проте, як у різні історичні періоди, так і в теперішній час відсутність дієвого регулювання проституції не дозволяє говорити про захист прав людини і, бодай, мінімальні гарантії соціального, правового захисту для осіб (незалежно від статі), які на добровільних за-

садах починають займатись проституцією. На нашу думку, такі особи (попри те, що вони не становлять значної частки суспільних груп та відповідно до конституційного принципу рівності прав і свобод [2], повинні мати хоча б мінімальний захист з боку держави свого громадянства) у реальності частіше стають жертвами злочинів чи інших неправомірних посягань з огляду на відсутність у них гарантованого на законодавчому рівні правового захисту.

Тобто сучасне прогресивне суспільство, знаючи про існування проституції (простий пошук у мережі Інтернет дозволяє у цьому переконатись) свідомо залишає таке явище у «сірій зоні» правового регулювання, коли це вже не злочин, оскільки проституція не є кримінально-караним діянням після внесення відповідних змін до Кримінального кодексу України у 2006 році [6]. Однак особа, яка на добровільних засадах залучається до такого виду діяльності, не тільки опиняється під загрозою застосування заходів адміністративно-правової відповідальності (штраф, адміністративне затримання тощо), а й також соціально стигматизується, перебуває під тиском негативної суспільної думки, тому, як наслідок, є вразливою до спроб шантажу чи залякувань, іншого психологічного чи навіть фізичного насильства з боку будь-яких осіб (навіть представників правоохоронних структур чи працівників/службовців інших органів державної влади), яким стало відомо про здійснювану діяльність.

Відсутність правового захисту для конкретних осіб, контролю за сферою проституції та діяльності секс-закладів з боку держави загалом, по-перше, створює можливість позаправового контролю проституції.

По-друге, сприяє збільшенню кількості та вчиненню «дотичних» злочинів (наприклад, торгівлі людьми, надання пропозиції (обіцянки) неправомірної вигоди, втягнення у злочинну діяльність неповнолітніх, примусу осіб до заняття проституцією чи звідництва, зґвалтування тощо).

По-третє, ігнорується можливість створення нового джерела доходів держави у вигляді оподаткування проституції; отримані кошти могли б спрямовуватись на надання гарантій соціального захисту для осіб, які добровільно

обрали проституцію як вид діяльності, або для забезпечення професійної адаптації осіб, які бажають змінити вид діяльності, або, врешті, такі кошти можна було б спрямувати на забезпечення потреб сектору безпеки й оборони, скасувавши військовий збір (який, за визначенням Податкового кодексу України, є тимчасовим), або розподіляти отримані державою прибутки між секторами промисловості та виробництва, які наразі є дотаційними, на покращення інфраструктури чи зміцнення системи місцевого самоврядування.

Спроба унормувати сферу проституції була здійснена ще у 2015 році, коли народний депутат України А. Немировський зареєстрував Проект Закону про регулювання проституції та діяльності секс-закладів № 3139, спрямований на узаконення проституції в Україні та розгляду повій як фізичних осіб-підприємців, які надають послуги інтимного характеру на платній основі [4]. Основними завданнями цього правового акту було визначено «забезпечення суспільних інтересів, пов'язаних із наданням сексуальних послуг; захист неповнолітніх та інших незахищених соціальних груп населення від втягування у примусове сексуальне рабство; надання сексуальних послуг на законних підставах; зменшення рівня безробіття» [5]. Проте законопроект не здобув підтримки в Парламенті, викликав резонанс у суспільстві та був знятий з розгляду.

Однак, незважаючи на відкликання законопроекту, ринок секс-послуг (ринок сексуальних та інтимних послуг) усе ще продовжує існувати та розвиватись. У зв'язку з чим вважаємо, що дана сфера все ще потребує законодавчого й підзаконного регулювання.

Мета статті. Дана стаття присвячена аналізу окремих недоліків законопроекту № 3139, які в подальшому повинні бути враховані при розробці правових актів, направлених на регулювання секс-індустрії в Україні та дотримання прав і свобод тих осіб, які задіяні в даній сфері.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в Україні замість впровадження ефективного механізму контролю явища проституції, тобто її легалізації або опрацювання перспектив і можливостей її декриміналізації, держава на

рівні вищих органів влади продовжує систематично ігнорувати проблему захисту прав людини у даній сфері, тим самим створюючи передумови для посилення експлуатації та поширення випадків психологічного, економічного й фізичного насильства над особами, які здійснюють діяльність у сфері секс-послуг за власним вибором та на добровільних засадах.

В умовах самоусунення держави від контролю проституції ігнорується не тільки вагоме джерело наповнення державного бюджету, але й базова потреба частини населення у безпеці та ефективному захисті своїх прав та свобод. Легалізація секс-праці та вироблення механізму ліцензування такої діяльності дозволили б контролювати випадки розповсюдження хвороб (особливо тих, що передаються статевим шляхом, у тому числі ВІЛ/СНІДу) та зменшити кількість насильницьких злочинів, жертвами яких часто стають особи, що надають сексуальні та/або інтимні послуги.

Перебування проституції поза контролем держави жодним чином не допомагає розвитку громадянського суспільства (як не допомагає розвитку і «традиційних цінностей», але така відсутність контролю, вочевидь, не може захистити осіб, які вже залучені до ринку секс-послуг (на добровільних засадах), та не здатна ефективно вплинути на зменшення рівня злочинності, особливо відносно випадків торгівлі людьми, злочинів щодо неповнолітніх. І навпаки, легалізація такої діяльності дозволить встановити конкретні обмеження, наприклад, підвищити віковий ценз для осіб, які мають намір здійснювати діяльність із надання сексуальних та/або інтимних послуг, понад встановлений Цивільним кодексом України вік дієздатності (повноліття) [12].

Вважаємо, що правове регулювання проституції повинно проводитись комплексно і містити в собі не тільки механізм здійснення такої діяльності та контролю з боку органів державної влади, але й систему соціальних гарантій та соціального забезпечення для секс-працівників, систему медичного, добровільного пенсійного страхування. Пріоритетом для легалізації секс-послуг, як вже було наголошено, має бути верховенство прав і свобод людини. Проте, пояснювальна записка до за-

конопроекту № 3139 зосереджується на відмінностях цінової політики секс-працівників. Документ не висвітлював позиції соціальних партнерів до пропонованих змін у соціально-трудовах відносинах. На думку автора, таке поверхнєве ставлення до реальної суспільно-правової проблеми почасти й зумовило негативне ставлення громадськості та профільних комітетів до пропонованої законодавчої ініціативи.

Якщо підбити підсумки, то єдиним дійсно позитивним аспектом є, власне, існування законопроекту, що свідчить про поступову лібералізацію суспільної думки та наявність політичної волі для поступового вирішення нинішньої проблеми. Однак, з точки зору правових принципів визначеності та зрозумілості нормативно-правових актів, з погляду якості законодавчої техніки аналізований у статті «законопроектний» підхід до легалізації ринку секс-послуг повинен бути істотно зміненим та доопрацьованим.

Першим недоліком, який привертає увагу, є визначення термінів. Незрозумілою є логіка законотворця, відповідно до якої проституція була прирівняна лише до послуг інтимного характеру та до вчинення особою дій чи заходів, які роблять її доступною для виконання статевих актів з іншою особою на платній основі [10]. Припустимо, що особа (секс-працівник) не вчиняла ніяких дій, які б зробили її доступною. Один клієнт секс-працівниці передав іншому її контактні дані, і останній вирішив «завітати» до секс-працівниці на оральний або анальний секс. Зауважимо, що дані види статевих задоволення не відносяться до статевих актів, який є винятково генітальним контактом двох індивідів. До геніталій відносяться лише статеві органи – пеніс та вагіна.

Окрім того, як уже було зазначено в одній із попередніх робіт автора, «існує одна дуже суттєва відмінність між послугами інтимного характеру та послугами сексуального характеру. При наданні послуг сексуального характеру між повією та її клієнтом повинен виникнути безпосередньо статевий контакт, за його відсутності послуга не може вважатися сексуальною, зате кожна сексуальна послуга є інтимною» [1, с. 31]. При цьому до статевих контак-

ту нами відноситься не тільки статевий акт, а й оральний та анальний секс, тобто статевим контактом є вагінальне, анальне або оральне проникнення в тіло іншої особи з використанням геніталій.

Крім того, визначення терміна «проституція» в законопроекті сформульовано так, що навіть виникнення між повією та клієнтом статевого акту не входить до сфери його регулювання. Проституцією є «... вжиття особою дій чи заходів, які роблять її доступною, для **виконання** (виділено мною – А.Ю.) статевого акту...». Тобто законопроект під проституцією розуміє бажання настання статевого акту, а не сам процес статевого акту.

Будь-які спроби врегулювати діяльність не секс-закладів, а закладів, які надають послуги інтимного характеру (відповідно до сформульованого визначення мається на увазі ширший перелік послуг), законопроектом здійснені не були. Нормативно-правового регулювання (або на рівні закону, або на рівні підзаконних актів) потребують як сексуальні, так і інтимні послуги, задля охоплення більшого кола відносин, які наразі не можуть вважатися правовими. Отже, ми пропонуємо під секс-закладами розуміти юридичних осіб, де секс-працівники надають послуги сексуального та/або інтимного характеру на платній основі.

Іншим важливим недоліком законопроекту № 3139 є присутність у ньому гендерно-зabarвленої термінології для позначення фізичних-осіб підприємців, які мають намір на власний ризик та відповідно до умов ліцензування надавати секс-послуги на платній основі. Вважаємо, що більш коректним було б позначення таких осіб не терміном «повія», а терміном «секс-працівник». Крім того, замість терміна «проституція» на законодавчому рівні необхідно використовувати термін «секс-праця». Дана, не характерна для нашої країни термінологія використовується такими організаціями, як Amnesty International, Global Network of Sex Workers Projects, International HIV Programme, Alliance for Public Health та ін. за для нейтрального позначення тих, хто працює на ринку секс-послуг. Такі позначення наділяють людей суб'єктністю й акцентують увагу на тому, що дана робота – це вид заробітку (котрий люди-

на може обрати сама, і від якого може відмовитися), а не клеймо. Зазначимо, що в даній статті автор поряд із терміном «проституція» (як синоніми) використовує термін «секс-праця», а з терміном «повія» – «секс-працівник».

Іншим важливим недоліком законопроекту № 3139 є те, що він передбачає обов'язок повій здійснювати «... в установленому законодавством порядку попередній та періодичний медичний огляд» [10]. Але оскільки зараз такого обов'язку не існує (через відсутність чинного правового регулювання), без додаткових змін до нормативно-правових актів дана важлива норма (у випадку набуття законопроектом чинності) залишилась би винятково декларативною. При доопрацюванні законопроекту № 3139 або розробці нового потрібно одразу розробляти положення підзаконного нормативно-правового акту, який би визначав механізм ліцензування надання сексуальних та інтимних послуг, проходження попереднього та періодичних медичних оглядів для отримання та подовження такого ліцензування, а також запобігав би корупційним ризикам у цій сфері.

Окрім того, в законопроекті № 3139 відсутні посилання на заходи відповідальності для осіб, які надають неліцензовані секс-послуги (послуги інтимного та сексуального характеру) без відповідних медичних дозволів, або із ліцензією, строк дії якої минув.

Також пропонується законопроект у частині закріплення обов'язків осіб, які займаються проституцією, з огляду на конституційний принцип рівності та пріоритетності захисту прав людини містить один суттєвий недолік – відповідальність за особисту безпеку та безпеку клієнта покладається винятково на надавача послуг. Натомість, клієнт, який заподіяв шкоду здоров'ю надавачу послуг (умисно чи з необережності), не нестиме ніякої відповідальності, якщо в його діях немає ознак складу злочину. Тому для реального захисту прав усіх сторін та наближення даного виду послуг до тих стандартів, які передбачені цивільним законодавством, автор вважає за доцільне закріпити також відповідальність клієнта за порушення вимог щодо забезпечення безпеки і захисту здоров'я секс-працівника. Така модель відносин дозволить не тільки убезпечити на-

давачів послуг, але й дозволяє говорити про застосування загальних положень цивільного права, де передбачено рівність та рівноправність, майнову незалежність осіб.

Окремо законодавчої деталізації потребує і діяльність секс-закладів: необхідно уточнити порядок відбору надавачів послуг закладом (необхідно розробити типовий договір про надання таких послуг, який укладатиметься між секс-працівником і секс-закладом та визначатиме взаємні права і обов'язки сторін, порядок розірвання такого договору тощо), порядок добору клієнтів закладом (це стосується як вікового цензу клієнтів, так і базової інформації про відсутність захворювань, які можуть зашкодити працівникам закладу).

Варто зауважити, що вимога пред'явлення документа, який посвідчує особу, створює потенційний ризик корупції чи інших діянь, які мають ознаки складу злочину (зокрема, щодо використання підроблених документів). Зважаючи на останні тенденції щодо оформлення внутрішніх та закордонних паспортів у формі ID-картки для захисту персональних даних, є сенс говорити про використання, наприклад, ідентифікаційного номера для отримання інформації про вік клієнта через відповідний реєстр громадян без втручання посередників – працівників секс-закладу, які можуть використати отриману інформацію (паспортні дані клієнта) всупереч чинному законодавству про захист персональних даних.

Законопроектом № 3139 було дозволено облаштовувати секс-заклади у будь-яких приміщеннях, за винятком певного закритого переліку приміщень. І якщо приміщення органів державної влади (установ) чи навчальних закладів додаткових зауважень не викликають, то заборона облаштовувати секс-заклади у приміщеннях, що належать до житлового фонду, може сприйматися як втручання в конституційний та цивільно-правовий принцип на повагу до приватної власності. Також ця заборона не враховує інтерес потенційного підприємця, який (яка) бажає здійснювати індивідуальну діяльність із надання сексуальних та/або інтимних послуг «на дому».

У випадку, якщо така діяльність, всупереч вимогам закону, буде здійснюватися у жилих

будинках чи у приміщеннях житлового фонду, можлива ситуація, коли легалізована діяльність із надання секс-послуг все одно обкладатиметься штрафами та потягне за собою інші заходи відповідальності, створюючи поле для зловживань службовим становищем, вимагань, пропозицій та отримання неправомірної вигоди чи інших корупційних злочинів з боку правоохоронних та контролюючих органів. А це, у свою чергу, зводить нанівець власне мету врегулювання діяльності на ринку секс-послуг.

Розділ законопроекту № 3139, який покликаний сприяти соціальному захисту працівників сфери надання інтимних послуг, на думку автора сформульований без дотримання принципу правової та законодавчої визначеності. Так, держава «... вживає заходів підвищення іміджу праці повій, сприяє діяльності професійних спілок та громадських організацій у сфері проституції, діяльності секс-закладів». Водночас, дана діяльність може здійснюватися без додаткового законодавчого регулювання шляхом впливу на формування суспільної думки через залучення ЗМІ, організацію круглих столів, експертних обговорень, соціологічних опитувань тощо. Громадський сектор у співпраці із міжнародними неурядовими організаціями теж здатен ефективно виконувати обов'язок поступового зменшення рівня соціальної стигматизації проституції, формування нейтрального сприйняття діяльності у сфері секс-послуг та власне надавачів таких послуг – секс-працівників, тому цей обов'язок надцільно покладати на державу.

Положення про те, що повії користуються усіма гарантіями, передбаченими, зокрема, Кодексом законів про працю України, є занадто декларативним, зважаючи як на застарілість положень КЗпП (більшість із яких сформувалися ще за часів УРСР), так і на неврахування великої кількості проблем, пов'язаних зі специфікою галузі (діяльність надавачів послуг як фізичних осіб-підприємців, взаємодія із підрозділами Державної служби зайнятості, ліцензування такої діяльності, подання звітності надавачами послуг, проблеми оподаткування, перекваліфікація, пенсійне страхування тощо).

Хоча законопроект № 3139 містить низку вагомих недоліків, варто зазначити декілька його позитивних аспектів. Найбільш вагомою перевагою законопроекту є усунення «створення або утримання місць розпусти, а також звідництво для розпусти» [10] з масиву кримінально-караних діянь, передбачених ст. 302 Кримінального кодексу України, а також скасування адміністративної відповідальності за заняття проституцією (окрім того, законопроект № 3139 скасовував адміністративне затримання у випадку, «... коли є підстави вважати, що особа займається проституцією») [10]. Слід акцентувати увагу на тому, що вимоги Кримінального кодексу України і, більше того, Кодексу України про адміністративні правопорушення наразі (особливо, зважаючи на складне економічне становище більшості громадян України, триваючий військовий конфлікт на українській території та ін.) фактично є мертвими, суто декларативними нормами. Громадська організація «Альянс громадського здоров'я» зазначає: «Попри заборону й штрафи, в Україні нараховується щонайменше 80 тисяч секс-працівників, із них близько 11 тисяч осіб працюють у столиці, близько 25 тисяч – на сході України, в зоні проведення АТО» [3]. Навіть у сфері секс-послуг, яку суспільство прагне не помічати, застосовуються закони ринку, наприклад, балансу попиту й пропозиції, реалізується піраміда потреб, сформульована ще А. Маслоу для потреб гуманітарної психології (зокрема, базові потреби безпеки та економічної стабільності, прагнення до визнання та соціальної взаємодії з іншими представниками спільноти, самореалізації).

Загроза накладення адміністративно-правового стягнення (штрафу) не виконує своїх превентивної та виховної функцій, а призводить лише до того, що нелегалізовані представники (більшою мірою, представниці) секс-індустрії опиняються під постійним моральним (психологічним, матеріальним) тиском, стають жертвами погроз чи залякувань, примусу як з боку системи працівників та службовців правоохоронних органів, так і з боку суб'єктів злочинної діяльності.

Вищенаведене стосується і чинної кримінально-правової норми щодо заборони звід-

ництва та організації (створення) місць розпусти, які законопроект № 3139 називає секс-закладами. Особи, які з певних причин добровільно вирішили обрати секс-працю як вид економічної діяльності (зайнятості), з огляду на свій статус не мають захисту від держави, попри те, що ризик стати жертвою злочину для них вищий, ніж для переважної більшості населення. Окрім того, необхідно пам'ятати, що легалізація проституції жодним чином не пом'якшує та не скасовує відповідальності за торгівлю людьми, злочини проти статеві свободи та статеві недоторканості особи тощо. Крім того, на нашу думку, після легалізації проституції таку відповідальність слід посилити.

Легалізація надання сексуальних та інтимних послуг та подальша повна декриміналізація цієї сфери діяльності наразі є одним із напрямків роботи міжнародних правозахисних організацій. Так, наприклад, генеральний секретар організації «Amnesty International» С. Шатті зазначив: «Працівники секс-індустрії є однією з найбільш маргіналізованих груп у світі, яка у більшості випадків стикається з постійним ризиком дискримінації, жорстокого поводження та порушення прав» [11]. Саме тому організація змінила напрям своєї діяльності у бік повної декриміналізації роботи секс-працівників як однієї зі сфер добровільно обраної діяльності та діяльності секс-закладів для забезпечення працівників індустрії комплексом передбачених національним законодавством соціальних гарантій.

Слід наголосити на тому, що повноваження Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, які вказані в законопроекті № 3139 не додають нічого нового до правового регулювання проституції, оскільки повністю реципіювані частково із Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» [8], частково – із Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [9]. А на рівні міністерств додається ще положення про регламентацію азартних ігор, хоча останнє не є сферою впливу аналізованого законопроекту через існування Закону України «Про заборону грального бізнесу в Україні» [7]. І дискусії, і практична діяльність щодо легалізації проституції та азартних ігор (грального бізнесу) в Україні повинні, на дум-

ку автора, здійснюватися окремо, оскільки ці сфери потребують різних механізмів імплементації та державного контролю.

Таким чином, секс-послуги як різновид надання послуг на добровільних засадах та діяльність секс-закладів потребують легалізації, перш за все, для забезпечення захисту прав людини та надання соціальних гарантій для осіб, які з певних причин вирішили здійснювати таку діяльність для забезпечення власних життєвих потреб, а також для формування нового джерела доходів державного бюджету та формування ефективного державного контролю за сферою діяльності, яка сьогодні контролюється винятково у злочинний спосіб, без надання залученим до ринку секс-послуг особам навіть мінімальних гарантій, способів правового захисту.

Вважаємо, що держава повинна створити реальний механізм правового захисту осіб (незалежно від статі), які обрали таку діяльність, разом із громадськими та іншими неурядовими організаціями забезпечити проведення експертних дискусій та інших заходів для обговорення проблеми і поступової зміни (нейтралізації) негативного суспільного сприйняття проституції як явища, що не потребує легалізації.

Як підсумок слід зазначити, що законодавчий акт щодо легалізації проституції повинен ухвалюватися одночасно із розробкою підзаконного акта, який би визначав детальний механізм державного контролю та підстав здійснення такої діяльності (ліцензування, медичні висновки, добровільність та відповідний вік як для надавача послуг, так і для клієнта). Визначеного нормативного механізму потребує і діяльність секс-закладів, у яких можуть надаватися секс-послуги.

Водночас, секс-праця, яка після законодавчого врегулювання здійснюватиметься без проходження відповідної процедури ліцензування, повинна мати наслідком визначені заходи відповідальності (попередження, роз'яснювальна робота, штраф тощо).

Література

1. Габрелян А. Ю. Проституція в сучасних українських реаліях. Новий погляд на проблему. Економіка. Фінанси. Право, 2016. № 12.- С. 28 – 32.

2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*, 1996. № 30. Ст. 141

3. Легалізація проституції в Україні: безкінечна дискусія. URL: <http://aph.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/Media-Highlights-Sex-Workers.pdf> (дата звернення: 13.02.2019)

4. Муравйов О., Милованов Т., Талавера О. Легалізація проституції в Україні: бути чи не бути. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2015/10/21/7085619> (дата звернення: 13.02.2019)

5. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про регулювання проституції та діяльності секс-закладів» від 18.09.2015 р. № 3139. Дата оновлення: 12.10.2015. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56559 (дата звернення: 13.02.2019)

6. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за торгівлю людьми та втягнення в заняття проституцією від 12.01.2006 р. № 3316-IV. *Відомості Верховної Ради України*, 2006.- № 17. Ст. 147

7. Про заборону грального бізнесу в Україні: Закон України від 15.05.2009 р. № 1334-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2009.- № 38. Ст. 536

8. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2010. № 14-15. № 16-17. Ст. 133

9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*, 2014. № 13. Ст. 222

10. Проект Закону про регулювання проституції та діяльності секс-закладів від 18.09.2015 р. № 3139. Дата оновлення: 12.10.2015. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56559 (дата звернення: 13.02.2019)

11. Прокопчук Д. Amnesty International підтримала декриміналізацію проституції. URL: <https://p.dw.com/p/1GDkG> (дата звернення: 13.02.2019)

12. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*, 2003. №№ 40-44. Ст. 356)